

[Hagen Hagensen]

også passende til den brøde, der har været, men der er nu alligevel noget om, at hvis man har gjort en anden skade og den pågældende, der er blevet gjort skade på, er sagesløs, så gibber det noget i mange af os ved at se voldsdomme, der er forholdsvis milde. Jeg skal slet ikke komme ind på de enkeltsager, der har været omtalt i pressen så rigeligt i det sidste stykke tid, men det er jo forholdsvis sjældent at se en dom i en voldssag, der er egentlig alvorlig; højesteret har været med til at skærpe niveauet noget. Men vi bliver nødt til, hvis den grove vold udarter, at se på, om mindstestrafen er i orden, for det er os, tinget, der skal afgøre det. Så kan domstolene dømme efter loven. Hvis vi finder, at mindstestrafen er for lav, er det vores opgave at hæve den. Jeg taler ikke om, at det er ønskværdigt. Jeg vil prøve på gennem den hurtige og effektive retsforfølgning, om man ikke kunne nå at komme igennem med det.

Jeg håber stadig væk på, at vi gennem et udvalgsarbejde denne gang sammen kunne finde frem til noget, for jeg tror egentlig at vide, at vi derved ville være helt i overensstemmelse med befolkningen, med dem, som volden går ud over, og det er nu engang dem, vi først og fremmest skal tage hensyn til.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er bare en kort bemærkning i anledning af noget, som den konservative ordfører sagde for lidt siden, nemlig at man måtte håbe på, at antallet af voldstilfælde ville gå tilbage. Nu må vi ikke afslutte denne diskussion uden samtidig at gøre opmærksom på, at årgangene af netop de aldersklasser, hvor der begås vold – og ofte er det jo også voldsfrene – er særlig store i disse år. Det vil nok fortsætte et stykke tid endnu, men vi må ikke glemme, at der er en sammenhæng dér. Vi må vente, hvis der ikke er noget helt unormalt til stede, at der er forholdsvis mange voldstilfælde netop i disse år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
voldtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove. (Ophævelse af kommunernes lønningsnævn).

[Af Tyroll (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 115. Fremsat 14/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det forslag, der nu er til behandling, er kort og klart, idet det helt enkelt går ud på, at de kommunale styrelsesloves bestemmelser om kommunernes lønningsnævn skal ophæves eller med andre ord, at det kommunale lønningsvæsen ikke længere skal være undergivet et centralt offentligt tilsyn.

Når man læser bemærkningerne til lovforslaget, ser man imidlertid, at det er den samlede offentlige lønpolitik, som VS vender sig imod, altså også regeringens holdning over for de statsansatte, men jeg skal begrænse mine bemærkninger til det, som lovforslaget umiddelbart vedrører, nemlig ophævelse af kommunernes lønningsnævn.

Dette nævn har som bekendt til opgave at godkende bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesvilkår for personale i kommunal tjeneste. Det består af 16 medlemmer, der beskikkes af indenrigsministeren efter indstilling fra de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommunalbestyrelser.

Nævnet begyndte sin virksomhed den 1. juli 1969 og var ikke udtryk for en ny indførelse af et tilsyn med kommunalt ansat personales løn- og øvrige ansættelsesforhold, men må ses som en fortsættelse og udbygning af det tilsyn, som indenrigsministeriet og amtsrådene indtil da havde ført med løn- og arbejdsaftaler for kommunernes tjeneste-

[Indenrigsministeren]

mandsansatte personale i henhold til købstadkommunalloven og landkommunalloven.

Gennem det tilsyn, som lønningsnævnet udøver, dækkes dels et behov for en koordination af lønpolitikken de forskellige kommuner, amtskommuner og kommunegrupper imellem, dels et behov for en koordinering af den statslige og den kommunale lønpolitik. Jeg kan i sidstnævnte henseende henvise til følgende udtalelse i lønningsudvalgets betænkning af 6. juni 1969 over lovforslag om statens tjenestemænd m.m. Det står refereret i Folketingstidende 1968-69, tillæg B, spalte 3111.

Udtalelsen lyder således – jeg citerer:

»Udvalget kan tilslutte sig tjenestemandskommissionens henstilling om, at der samtidig med en reform i staten optages forhandling med de kommunale myndigheder med henblik på at få gennemført ensartede principper for aflønningen af statslige og kommunale tjenestemænd, og således at lønningerne for sammenlignelige og sideordnede stillinger under i øvrigt lige vilkår i videst muligt omfang bliver af samme størrelse.«

Efter min opfattelse har udviklingen siden nævnets oprettelse i 1969 bekræftet behovet for et organ som kommunernes lønningsnævn, og indenrigsministeriet har derfor altid afvist de krav, der fra tid til anden har været fremsat om at ophæve nævnet. Gennem sin koordinerende virksomhed tilsigter lønningsnævnet bl. a. at varetage en fælles interesse hos samtlige kommuner under ét for at undgå en uheldig konkurrence på personaleområdet mellem de forskellige kommunale enheder, og jeg føler mig overbevist om, at en ophævelse af det centrale tilsyn med det kommunale lønningsvæsen ville medføre tilstande på dette område, som hverken kommunerne eller staten kunne være tjent med. Det ville givetvis heller ikke være de svageste lønmodtagergrupper, som ville få gavn af en ophævelse af lønningsnævnet – jeg tror tværtimod.

Jeg kan således ikke medvirke til, at lovforslaget gennemføres.

Hans Hækkerup (S):

Den egentlige forklaring på, at VS har fremsat dette lovforslag om ophævelse af kommunernes lønningsnævn, skal efter min mening findes i de sidste linjer i bemærkning-

gerne til lovforslaget. VS ønsker, at de offentligt ansatte skal have mulighed for gennem arbejdskampe i overenskomstperioden at opnå lønglidning og lønforbedringer, og for så vidt er forslaget her en logisk konsekvens af VS' hele holdning til aftalesystemet på arbejdsmarkedet. De ønsker jo, at hovedaftale, fredspligt i overenskomstperioden, forligsmandsinstitutionen og arbejdsretten skal fjernes. Hvis man forestillede sig den rent teoretiske tanke, at VS kunne få sine arbejdsmarkedspolitiske tanker gennemført, ville det jo betyde kaos på arbejdsmarkedet med ustandselige strejker, blokader og lockouter. Det ville også betyde dårligere muligheder for at føre en solidarisk lønpolitik, og det ville – og det er ikke det mindst afgørende – svække den danske økonomis konkurrenceevne. Det ville også være sådan, at det blev de grupper i det danske samfund, der var beskæftiget inden for de livsvigtige områder, der ville kunne opnå de største lønstigninger. Det ville vores lønsystem ikke blive mere retfærdigt af, og det ville nok heller ikke blive de offentligt ansatte, der ville få størst fordel af det.

I øjeblikket foregår der overenskomstforhandlinger både på det private arbejdsmarked og mellem stat og kommuner og de offentligt ansattes organisationer, og de forhandlinger foregår på grundlag af det overenskomstsystem, som vi har opbygget i løbet af de sidste hundrede år. Kommunernes lønningsnævn har sin plads i dette overenskomstsystem som et nødvendigt organ, der koordinerer kommunernes lønpolitik, og vi må derfor blankt afvise VS' forslag.

Henrik Toft (V):

Venstre kan da være enig med VS i, at der ikke skal opretholdes et eneste overflødigt nævn eller udvalg. Der kunne måske også være ting, der talte for, at det ansvar, som der ville blive tale om for nogle kommunalbestyrelser og amtsråd med hensyn til at holde igen med normeringer og lønninger, kunne have sin berettigelse, i stedet for at de som nu kan sætte deres lid til det skjold, som lønningsnævnet efter forslagsstillernes bemærkninger fungerer som.

Men der er nu nok betydelig flere argumenter, som trækker i modsat retning. Det ville nok have medført meget store forskelle,

[Henrik Toft]

hvis ikke et velfungerende lønningsnævn havde sammenarbejdet normeringer og lønfastsættelser. Derfor kan venstre ikke støtte dette forslag.

Flemming Jensen (KF):

I disse genbrugstider er det jo meget logisk, at vi får forslaget fra VS; det er fremsat i forlængelse af den stilling, partiet tog i marts 1979, da man stillede ændringsforslag til de kommunale styrelseslove. Jeg vil i forlængelse af det sige, at lige så logisk er det konservative folkepartis standpunkt: dengang som nu er vi modstandere af forslaget.

Jeg skal ikke her gå ind i en drøftelse af de offentligt ansattes efterslæb, som der jo står meget om, men udelukkende beskæftige mig med forslaget. Umiddelbart kunne man, når man læser det, få det indtryk, at lønningsnævnet var noget relativt nyt, som udelukkende var skabt for at genere de kommunalt ansatte mest muligt. Men sandheden er jo, at også før den tid, da lønningsnævnet dukkede op, var der et tilsyn, dengang udøvet af indenrigsministeriet med de daværende købstæder og af amterne med de daværende sognekommuner. Man kunne vel i virkeligheden sige, at kommunerne selv har overtaget dette tilsyn, da lønningsnævnet består af kommunalpolitikere.

Så kan man rejse spørgsmålet, om et tilsyn overhovedet er berettiget. Men efter vor opfattelse er det helt klart, at man, hvad enten det hedder lønningsnævn eller noget andet, må have et stærkt koordinerende organ også mellem de forskellige lønforhandlende organer, København, Frederiksberg, KL, FKKA, Amdsrådsforeningen, og mellem dem og staten.

Jeg vil gerne tilføje, at selve styringen af det offentlige forbrug gør en koordinering og en styring af lønudgifterne nødvendig, da lønudgifterne på dette område jo er den væsentligste del af budgetterne.

Jeg er for øvrigt ikke ét sekund i tvivl om, at havde vi ikke dette organ, ville dets opgaver lynhurtigt blive overtaget af et, måske uformelt, tilsvarende organ, eller måske kunne man endog risikere, at staten overtog lønforhandlingerne i hele den offentlige sektor, og så ville der for alvor blive tale om den centralisering, man frygter.

Til sidst skal jeg sige, at der har naturligvis – deri har VS ret – været enkelte udtryk for utilfredshed – ikke mindst omkring overassistentudnævnelserne, men det er bestemt ikke mit indtryk, at de forskellige kommuner landet over ønsker dette lønningsnævn ophævet.

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke gå ind for ophævelse af kommunernes lønningsnævn som foreslået af VS.

Fremskridtspartiet mener ikke, at de offentligt ansatte bør være lønførende, og det er et spørgsmål, om de ikke ville blive det med vedtagelse af VS' forslag.

Vi er glade for, at lønningsnævnet har grebet ind over for f. eks. de skjulte lønforhøjelser igennem forfremmelser og dermed stigende løn. En unormal forfremmelsespolitik giver uro på arbejdspladsen i form af alt for mange høvdinge og for få indianere, og lønforfremmelsespolitikken er måske en forklaring på, at antallet af offentligt ansatte stadig væk stiger. Den centrale offentlige styring af løn- og ansættelsesforhold bør bevares.

VS ønsker at undergrave aftalesystemet, og det vil medføre kaos på det offentlige arbejdsmarked. Fremskridtspartiet kan glæde sig over at læse VS' skriftlige fremsættelse, hvor man lader fru Kirsten Stallknecht bekræfte, at fremskridtspartiet så sandelig har haft sin berettigelse, og det viser de øvrige ordføreres indlæg i dag da også tydeligt. Selv socialdemokratiet er blevet klar over, at vi må holde igen på de offentliges løn.

Birthe Nielsen (SF):

I modsætning til de tidligere ordførere, der har været heroppe, ser vi med sympati på lovforslaget, der er fremsat af VS.

Vi finder også fra socialistisk folkeparti, at kommunernes lønningsnævn er et centralistisk foretagende, som har hånds- og halsret over personalet i kommunerne, også i den enkelte kommune. Loven forhindrer netop decentraliseringen, og vi har set flere eksempler på, hvordan det er sket, hvilket også er med i bemærkningerne til dette lovforslag. Jeg tænker især på sagen fra Farum kommune, hvor man ville indføre nogle tryghedsaftaler for HK-personalet i kommunen, som kommunalbestyrelsen med borgmesteren i

[Birthe Nielsen]

spidsen var enige om og havde fundet frem til sammen med HKs organisation, men både lønudvalget i København – det, der hedder FKKA – og dernæst lønningsnævnet forsøgte at stille sig hindrende i vejen for, at dette kunne ske.

Der kan nævnes flere eksempler på disse urimeligheder, hvor den enkelte kommune f. eks. ønsker at opnormere sit personale, men bliver forhindret heri af lønningsnævnet, der både foretager opnormeringer og eventuelt også nednormeringer. Her tænker jeg også på de overassistentstillinger, som hr. Flemming Jensen var inde på. Vi finder det udemokratisk og i strid med tankerne om decentrale forhandlinger. Desuden har organisationerne heller ingen mulighed for at forhandle med lønningsnævnet. Vi må også se lidt på, hvem det er, der sidder i de lønningsnævn. Det er mennesker, der er valgt via Kommunernes Landsforening, og det vil sige, at det ikke er særlig demokratisk opbygget, fordi det forhindrer en hel del af de mindre partier i i det hele taget at få sæde deri på grund af Kommunernes Landsforenings vedtægter, som gør, at man holder visse partier udenfor, således at de overhovedet ikke får indflydelse på dette område.

Vi mener, at lønningsnævnet, hvis det ville, burde have mulighed for direkte at forhandle med kommunerne, som det også er nævnt i lovforslaget. Der er nævnt Esbjerg, Horsens, Vejle, Fredericia og Kolding som yderligere eksempler på, at man nok på lokalt plan i disse kommuner kunne have fået en fornuftig ordning, men tingene gik fuldstændig i hårdknude, og der forekom meget store strejker, bl. a. fordi lønningsnævnet ikke var til at snakke med om netop de ting, der skete dengang. Det viste sig, at de kommunalt ansatte inden for SiD-området lå så lavt lønningsmæssigt i forhold til det private arbejdsmarked, at det var meget svært for kommunen i det hele taget at få folk på det tidspunkt.

Vi er derfor enige med specialarbejdernes landssammenslutning, der netop på sit landsmøde i Vejle i november sidste år krævede den kommunale styrelseslov ændret, så man i lighed med det private arbejdsmarked markerer sig mere for decentrale forhandlinger.

Der er også en del kommuner, der har meldt sig ud af Kommunernes Landsforening, og jeg spurgte i den forbindelse den 27.

marts sidste år indenrigsministeren, om det omtalte lønningsnævn var bindende for kommunerne, når man havde meldt sig ud af Kommunernes Landsforening. Af svaret, jeg modtog fra indenrigsministeren, fremgik det, at ifølge de nævnte lovbestemmelser i styrelsesloven skal løn- og ansættelsesforhold for personale i kommunernes tjeneste godkendes af kommunernes lønningsnævn, og dette gælder, uanset om den pågældende kommune er medlem af denne kommunale organisation. De af lønningsnævnet godkendte bestemmelser kan heller ikke fraviges uden nævnets samtykke. En kommune kan således ikke ved at melde sig ud af Kommunernes Landsforening frigøre sig for følgerne, hvor det er lønningsnævnet, der skal godkende kommunens personale-, løn- og ansættelsesforhold, normering osv. Det mener jeg er aldeles urimeligt og strider imod folkevalgtes kompetenceområde i det kommunale arbejde.

Fagorganisationerne har heller ingen mulighed for at forhandle med kommunernes lønningsnævn, hvorimod de har mulighed for en direkte forhandling med den enkelte kommune. I forvejen har man rundt omkring i amtskommunerne kommuneforeninger, og disse foreninger kunne jo i stedet være rådgivende for kommunerne i disse spørgsmål.

Vi ser positivt på VS' forslag om at nedlægge lønningsnævnet og på, at der, i lighed med hvad der er tilfældet på det private arbejdsmarked, føres decentrale forhandlinger med kommunerne.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Den radikale ordfører, hr. Dræbye, kan ikke være til stede, og derfor skal jeg på hans vegne ganske kort sige, at det radikale venstre ikke kan støtte forslaget. Jeg tror ikke på, at en ophævelse af lønningsnævnet vil føre disse rosenrøde tilstande med sig, som er skildret her. Jeg tror, at man lige så nemt kunne risikere, at det gik i lige modsat retning, at man ikke mindst i arbejdsløshedssituationer blev klemt ganske alvorligt fra de svage gruppers side.

Vi kan altså ikke støtte forslaget.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er tilhænger af den form, vi har nu med lønningsnævnet, og VS angriber jo ret kraftigt dette lønningsnævn i

[Steffensen]

dette lovforslag. Vi er tilfredse med, at det er kommunale politikere, der har indsigt med disse ting, sådan som tilfældet er med den ordning, vi har, og efter vores opfattelse er såvel kommunerne som amtskommunerne i princippet også tilfredse med denne ordning, som vi i øvrigt også finder fungerer, som den skal.

Vi kan derfor ikke være med til at fremme dette forslag og mener ikke, at det er noget, vi på nogen måde skal være med til at fremme.

Flygaard (DR):

Det er retsforbundets principielle opfattelse, at de parter, der på arbejdsmarkedet – det være sig det private arbejdsmarked eller det offentlige arbejdsmarked – har forhandlingsretten, også skal være de parter, som, om man så må sige, fører forhandlingerne helt til ende, og at man derfor med kommunernes lønningsnævn har en slags faglig voldgift, som sådan set kan gribe ind i de aftaler, som Kommunernes Landsforening og andre måtte indgå med lønmodtagerne. Selvfølgelig er det også logisk, at retsforbundet har sympati for det af venstresocialisterne stillede forslag.

Tyroll (VS):

Jeg tror, det blev bemærket af den konservative ordfører, at der var tale om genbrug med dette forslag, og det er rigtigt på den måde, at det har været fremme som ændringsforslag til tidligere lovforslag. Men det var sådan dengang, at man fra forskellig side her i salen hævdede, at det var ukorrekt, hvad vi kom med af oplysninger om, hvordan det fungerede, og derfor kunne der i allerhøjeste grad være grund til at komme med disse ting igen og så argumentere bedre for ændringsforslagene. Det er det, vi nu har gjort.

Og så må jeg sige, at de begrundelser, som jeg hører fra socialdemokratiets og også fra ministerens side om, at det er nødvendigt at koordinere den lønpolitik, det drejer sig om her, for at hindre en utilsigtet konkurrence eller uheldig konkurrence imellem arbejdsgiverne inden for dette område, kunne med fuldt ud lige så stor berettigelse siges fra arbejdsgivernes side på det private arbejdsmarked. De ville da sikkert også gerne forhindre, at der dér fandt en utilsigtet konkurrence sted indbyrdes. Man kunne altså forestille

sig, at man måske skulle oprette et statsligt organ eller et lovhjemlet organ, hvor man gav de enkelte arbejdsgiverforeninger mulighed for, alt efter størrelse, at vælge nogle repræsentanter til et sådant nævn – man gav ikke arbejderne repræsentanter i det pågældende nævn – og så gav dette nævn en tilsvarende kontrol over den lønudvikling, som måtte være på det private arbejdsmarked, og mulighed for at nedlægge veto over for lønstigninger i overenskomstperioden osv. Det ville nok bekomme arbejdsgiverne vel, hvis man ville gøre noget sådant, men her er det altså udelukkende for det offentlige arbejdsmarked, at man har gennemført dette.

Og der er jo faktisk tale om en hel del vidtgående bestemmelser, hvor man kan fastsætte de generelle bestemmelser om ansættelses- og pensionsforhold og den lønmæssige placering, og hvor der ikke kan fastsættes løn- og ansættelsesvilkår, der ikke har hjemmel i lønningsnævnets bestemmelser, retningslinjer m. v. Desuden spørgsmålet om antallet af stillinger osv. Det er ret vidtgående ting, der er tale om her.

Vi har endvidere set, hvordan man har brugt lønningsnævnet som led i den indkomstpølitik, der har været ført. Dels fremførte jeg ved sidste behandling af disse forslag, hvordan man i 1977 havde brugt den kontrol, man har fra lønningsnævnets side, til at sætte den lønpølitik igennem, der var blevet lavet med overenskomstindgrebet. Man argumenterede klart ud fra det. Også i 1979 skærpede man kravene til ændringer af stillinger for at acceptere oprykning i stillingsstrukturen i forbindelse med en argumentation omkring de lønindgreb, der har fundet sted i overenskomsterne. Og det viser, at dette organ er et klart lønpølitisk organ og et klart redskab i forbindelse med den statslige lønpølitik.

Så synes jeg jo, det havde været lidt nærliggende, hvis regeringen og socialdemokratiet havde beskæftiget sig lidt mere med de ting, der er kommet til udtryk fra de faglige organisationer. Man siger, at disse bestemmelser i høj grad skulle tilsigte bl. a. at skabe en solidarisk lønpølitik. Men hvordan kan det så være, at der er nogle organisationer under SiD, kommunalarbejderne under SiD, som er i vanskeligheder, som sakker agterud, som er de lavest lønnede? Hvordan viser den solidariske lønpølitik sig her? Her sætter

[Tyroll]

man tværtimod hindringer for de aktiviteter, som de faglige organisationer forsøger at udføre.

Der er blevet citeret fra SFs ordfører det, som er med i bemærkningerne her, hvor man netop i Kommunale Specialarbejderes Lands sammenslutning fra et landsmøde har udtalt, at man ønsker, at den kommunale styrelseslov ændres med hensyn til lønningsnævnet, således at det bliver et rådgivende organ i stedet for som nu et organ med en uindskrænket magt til at afvise rimelige lønkrav. Hvordan stiller socialdemokratiet sig egentlig over for disse udtalelser fra fagbevægelsen, fra SiD-medlemmer? Jeg troede egentlig, det var meningen, at socialdemokratiet skulle repræsentere disse lønarbejdere herinde, men åbenbart skal man hægte hele den solidariske lønpolitik op på de statslige apparater, op på de statslige foranstaltninger og ikke basere sig på de styrkepositioner, der kan udvikles igennem fagbevægelsen, igennem den styrke, der ligger i de kollektive aktioner.

Vi har set, hvordan de omfattende lønkampe, der var tale om som følge af den skæve udvikling, der har været, netop blev stoppet af kommunernes lønningsnævn, hvordan der blev lagt op til fra de kommuner, hvor der blev fremsat nogle lønkrav, at man ville give tilsagn om at deltage i forhandlinger med overenskomstens parter, såfremt der for tilsvarende arbejde i andre kommuner opnåedes lønstigninger, der kan godkendes af kommunernes lønningsnævn. Der bruger man altså lønningsnævnet som et skjold; man bruger det til at modvirke, at der kan ske de lønforbedringer, der absolut er nødvendige for at sikre den solidariske lønpolitik, som man omtaler fra socialdemokratiets side. Her er nogle klare argumenter, der ligeledes vil være klare argumenter fra Dansk Kommunal Arbejderforbunds side på disse spørgsmål, hvor den tidligere formand klart udtrykte, at der her var tale om en tvungen voldgift og en arbejderstyret tvungen voldgift. Denne formand stillede også spørgsmålet: vil socialdemokratiet acceptere et tilsvarende organ inden for det private arbejdsmarked? Ville man i det hele taget fra lønmodtagerside acceptere noget sådant? Han betvivlede det meget.

Jeg tror, at de udsagn, der er kommet fra bl.a. SiD og kommunalarbejderforbundet i

allerhøjeste grad vil kunne bekræftes af en del andre organisationer, f.eks. Dansk Socialrådgiverforening, pædagogerne osv. Hvis de blev spurgt om disse ting, er jeg overbevist om, at de ville kunne fremlægge tilsvarende eksempler på, hvilken politik der er gennemført fra kommunernes lønningsnævns side over for de aktiviteter, de har søgt at udfolde for at forbedre deres medlemmers lønmæssige vilkår og deres normeringsmæssige vilkår. Så der er altså i allerhøjeste grad tale om, at dette modvirker de aktiviteter, som de faglige organisationer ønsker at udføre.

Her ser vi netop det dilemma, som socialdemokratiet har plantet sig i, nemlig at man på én gang er bærer af de statslige interesser og af de offentlige interesser, som ligger i kommunerne, samtidig med at man siger, at man vil varetage lønarbejdernes interesser. Men her er der absolut tale om, at socialdemokratiet vender sig imod de aktiviteter, som fagbevægelsen udfolder, og svigter dem og i højere grad er bærer af de statslige interesser, er bærer af de statslige funktioner i det kapitalistiske system, herunder altså den lønpolitik, der har været tale om.

Så har der været fremført en del argumenter fra enkelte ordførere. Jeg skal ikke sige mere til den socialdemokratiske gruppe og de standpunkter, der er kommet derfra, men lige tage fat i spørgsmålet om holdning, som er kommet til udtryk fra det radikale venstre.

Jeg har opfattet det sådan, at det radikale venstre mener, at i forbindelse med hele den debat, der har været om eksklusivbestemmelser, er det nødvendigt at udvide overvejelserne, få ret grundige drøftelser af, hvilke tilsvarende bestemmelser der ligger inden for arbejds giverområdet, og som måske skal under en lup, samtidig med at man behandler eksklusivbestemmelserne. Her vil jeg da anbefale det radikale venstre at se lidt nøjere på de beføjelser, der ligger fra de kommunale arbejds givers side, hvordan de er underlagt en tvangslovgivning, hvordan det f.eks. blev sagt af SFs ordfører, at hvis man melder sig ud af Kommunernes Landsforening, ja, så er man stadig væk bundet af de retningslinjer, som bliver fastlagt lønpolitisk osv. fra lønningsnævnet. Man kan altså ikke frigøre sig for disse ting, og det kunne da være nærliggende, at det radikale venstre ligesom overvejede sin stilling på dette punkt og måske tog disse ting med i overvejelserne i forbindelse med

[Tyroll]

den behandling, der finder sted i arbejdsmarkedsudvalget af eksklusivbestemmelserne, hvor jeg kan forstå at det radikale venstre har brug for at finde nogle punkter, der skulle være grund til at få yderligere belyst.

Den konservative ordfører sagde, at det var, som om vi mente, at der var noget meget nyt i dette med kommunernes lønningsnævn. Overhovedet ikke. Vi er klar over, at centraliseringen på dette område har været der hele tiden, og at de statsmagtsinteresser har været der hele tiden. Men der er tale om, at kommunernes lønningsnævn efterhånden udvikler en mere og mere centralistisk praksis, tager flere og flere områder op, som de vil bestemme over, og så gennemfører man, efterhånden som denne praksis er til stede, nogle justeringer af lovgivningen. Det har der været tale om her. Det har der været tale om i forbindelse med det sidste, der er kommet, hvor vi fremsatte ændringsforslag af tilsvarende karakter som det, der er tale om her. Da var der tale om, at man nu skulle have øget adgang til at fastsætte nogle bestemmelser omkring normeringer. Og sådan er det gået slag i slag med at tiltage sig øget magt, og vi mener, der i allerhøjeste grad er tale om, at der er en decideret offentlig centraliseret forhandling og manglende muligheder for, at de faglige organisationer kan komme rigtigt til orde på det offentlige område. Man får simpelt hen dikteret den politik, som giver det kæmpemæssige løn efter-slæb, som der er tale om, og som man jo ikke kan se at regeringen er til sinds at indhente ved de overenskomstforhandlinger, som er i gang for øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (28/1 81):

Udtræder: Dohrmann (FP)

Ny stedf.: Halvgaard (FP)

Arbejdsmarkedsudvalget (27/1 81):

Udtræder: J. K. Hansen (S)

Nyt medl.: Jytte Andersen (S)

Udtræder: Hans Hækkerup (S)

Ny stedf.: Ole Thomsen (S)

Det energipolitiske udvalg (27/1 81):

Udtræder: Bjørn Westh (S)

Nyt medl.: Helle Degn (S)

Erhvervsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)

Nyt medl.: Kelm-Hansen (S)

Udtræder: Bjørn Westh (S)

Nyt medl.: Stavad (S)

Udtræder: Kelm-Hansen (S)

Ny stedf.: Blendstrup (S)

Udv. for forretningsordenen (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)

Nyt medl.: Helle Degn (S)

Forsvarsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Aage Andersen (S)

Nyt medl.: Niels V. Andersen (S)

Landbrugs- og fiskeriudvalget (27/1 81):

Udtræder: Bjørn Westh (S)

Nyt medl.: Blendstrup (S)

Markedsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Ole Espersen (S)

Nyt medl.: Camre (S)

Udtræder: Bjørn Westh (S)

Nyt medl.: Erik B. Smith (S)

Udtræder: Erik B. Smith (S)

Ny stedf.: Stavad (S)

Miljø- og planlægningsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Bjørn Westh (S)

Ny stedf.: Niels V. Andersen (S)

Udvalget om offentlige arbejder (27/1 81):

Meddelelser fra formanden:

[Tredje næstformand]

Udtræder: Stavad (S)
Ny stedf.: Karen Dahlerup Andersen (S)

Det politisk-økonomiske udvalg (27/1 81):

Udtræder: Ole Espersen (S)
Nyt medl.: Camre (S)

Retsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)
Nyt medl.: Erik B. Smith (S)
Udtræder: Erik B. Smith (S)
Ny stedf.: Søren Hansen (S)

Udvalget til valgs prøvelse (27/1 81):

Udtræder: Bjørn Westh (S)
Nyt medl.: Blendstrup (S)

Socialudvalget (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)
Ny stedf.: Kirsten Andersen (S)

Valutaudvalget (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)
Nyt medl.: Blendstrup (S)

Det udenrigspolitiske nævn (27/1 81):

Udtræder: Ole Espersen (S)
Nyt medl.: Hans Hækkerup (S)

Udvalget ang. Grønlandslove (27/1 81):

Udtræder: Tove Lindbo Larsen (S)
Nyt medl.: Blendstrup (S)

Kulturudvalget (27/1 81):

Udtræder: Kelm-Hansen (S)
Nyt medl.: Jørgen Peder Hansen (S)

Udv. ang. videnskabelig forskning (27/1 81):

Udtræder: Bjørn Westh (S)
Nyt medl.: Niels V. Andersen (S)
Udtræder: Ole Espersen (S)
Ny stedf.: Jytte Hilden (S)

Markedsudvalget (28/1 81):

Udtræder: Preben Lange (Grønl.)
Ny stedf.: Hanne Engberg (SF)

Det politisk-økonomiske udvalg (28/1 81):

Udtræder: Gert Petersen (SF)
Nyt medl.: Kalnæs (SF)
Udtræder: Tang Sørensen (FP)
Ny stedf.: Ernst Schmidt (FP)
Udtræder: Ib Christensen (DR)
Nyt medl.: Mølgaard (DR)

Markedsudvalget (28/1 81):

Udtræder: Bjørn Poulsen (SF)
Nyt medl.: Preben Lange (Grønl.)

Det politisk-økonomiske udvalg (28/1 81):

Udtræder: Glistrup (FP)
Nyt medl.: Erlendsson (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 29. januar 1981, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.14